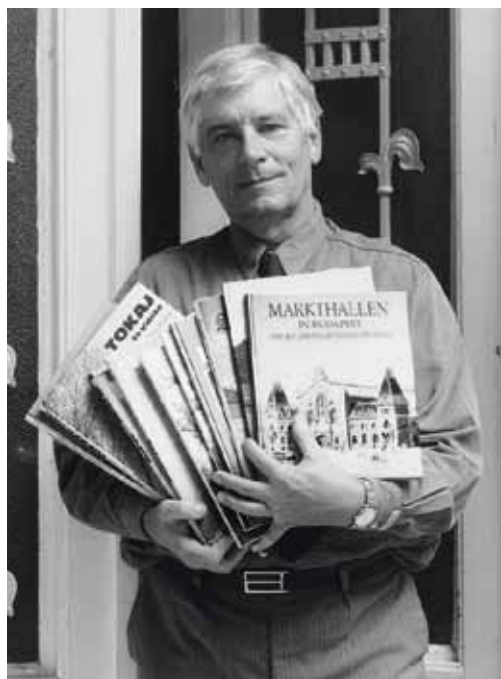


50  
ÉV

VALÓS ÉRTÉKEK MEGÖRÖKÍTÉSÉBEN

*Szelényi Károly*

FOTÓARCHÍVUMA



*SZELÉNYI KÁROLY* (FOTÓ: TÓTH JÓZSEF – FÜLES)

Szerkesztette és összeállította: SZ. FARKAS ARANKA

## *A kezdetek*

*A Váci Forte Gyárnál kiváló szakemberek segítségével elsajátított fotóelméleti és -gyakorlati ismeretek birtokában Helédy Ferenc kereskedelmi igazgató javaslatára a Corvina Kiadó fotósai közé kerültem, Beliczay László gazdasági igazgató jóváhagyásával. A 70-es évek eleje szerencsés időszaknak tekinthető a fotótechnika szempontjából – megjelentek a magas színvonalú színes reprodukciós gépek. A múzeumi fényképezés addig a szakmai nagyjai – id. Schiller Alfréd, Horvay József – révén csak a nagy formátumú, helyhez kötött reprodukciós gépekkel történt. Az új készülékekkel már el lehetett jutni a legtávolabbi múzeumi, egyházi helyszínekre is. Óriási lehetőséget jelentett a Radocsay Jenő fia által a kiadónak ajándékozott komplett Linhoff gyártmányú, nagy formátumú fényképezőgép-felszerelés, melynek első „gyermeke” a Középkori falképek című fotóalbum volt.*

*A másik szerencsés tényezőnek azt tekintem, hogy a Corvina kiadó olasz és német mintára művészi fotóarchívumot szándékozott létrehozni az országban fellelhető művészeti alkotásokból, múzeumi értékekből 20 év alatt a kiadó csaknem minden művészeti kiadványának részese voltam.*

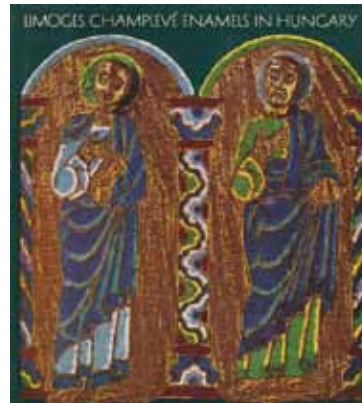
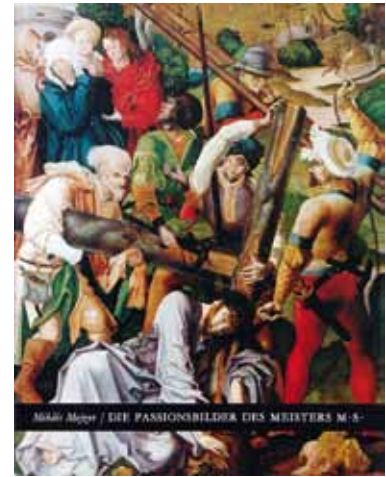
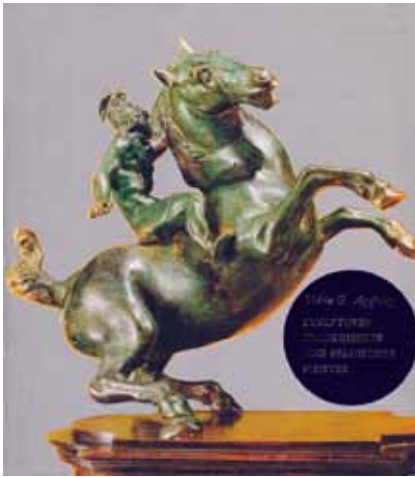
## *A Corvina-archívum*

*A Corvina Kiadó megbízásából készült felvételek többsége 13 × 18 cm-es Ektachrome és Kodacolor filmre, minden témából 2–3 darab. Összetételük: Keresztény Múzeum, Esztergom (125 téma); Szépművészeti Múzeum (600 téma), Nemzeti Múzeum (800 téma), Néprajzi Múzeum (240 téma), Nemzeti Galéria (900 téma). Bár nagyrészüik felett már eljárt az idő, mert a múzeumok saját fotósaikkal, digitális technikával bizonyára már a legtöbb témát megismételték, némelyikük összehasonlításként alapul szolgálhatna időközben végrehajtott restaurálások vizsgálatához vagy tönkrement, elveszett képek felidézéséhez. Az elmúlt évek alatt különösen a történelmi témák és a magyar művészek munkáit bemutató felvételek száma jelentősen nőtt, ezek már modern technikával készültek.*

*A fotók a Corvina által készített fadobozokban, borítékokban, számozva tárolnak (lásd fotó). Szakemberekkel történő átvizsgálásuk után a nem kívánt felvételek megsemmisíthetők.*



*A korai időszak néhány kiadványa:*



*Az elmúlt évtizedekben mintegy 50 művészi könyvet illusztráltam, s körülbelül ugyanennyi kiadvány jelent meg neves társszerzőkkel a legkülönbözőbb történelmi, kultúrtörténeti, ismeretterjesztő témákban.*

*Az így keletkezett archívum egy része ma már történeti értékkel bír, s a jövő szempontjából megérdemelne egy digitális feldolgozást, azonosítást, katalogizálást.*

*A következőkben összegzem a véleményem szerint legfontosabb témákat, kezdve a magyar múltat, kultúrtörténetet felidéző felvételekkel, folytatva a városportrékkal, mai művészettel, majd a külföldi vonatkozású fotókkal. Megjelölöm, hogy az elkészült képek közül hány bír a jövő számára megörökítendő jelentőségű tartalommal.*

# A MAGYAR KORONÁZÁSI JELVÉNYEK

## Kiemelt nemzeti érték

A koronázási jelvények (Szent Korona, jogar, országalma, koronázási kard), valamint a koronázási palást 1978-ben Amerikából történt hazatérése után a Koronázási Bizottság megbízásából alkalmam volt a tárgyakat minden részletében műszaki kamerával lefényképezni. A korona dokumentálására mintegy 15 évvel ezelőtt, modernebb eszközökkel, újra sor került.

Eredeti fotók: 9 × 18 cm Ektachrome és Kodacolor, illetve 6 × 6 cm dia  
Digitálisan feldolgozva: a könyvek anyaga (kb. 80 db).

A mintegy 100 felvételt számláló sorozatból egyik a Nemzeti Múzeumhoz került, a másik nálam maradt. Az elmúlt 40 évben számtalan kutató, művészettörténész, ötvös és kiadó vette igénybe a felvételeket.

*Javaslat: a rendelkezésre álló eredeti analóg felvételek ellenőrzése, nagy felbontásban történő feldolgozásuk, melyekből a Parlament és a Nemzeti Múzeum is kapna 1–1 garnitúrát.*

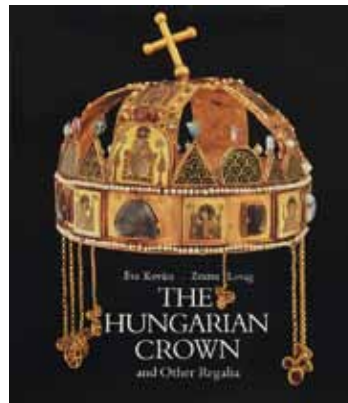
120 db

### PUBLIKÁLVA

Kovács – Lovag: **A magyar koronázási jelvények,**  
1980, több kiadás, több nyelven

Tóth – Szelényi: **A magyar Szent Korona. Királyok és koronázások,**  
1996, több kiadás, több nyelven, Magyar Képek, majd Kossuth Kiadó

Németh: **A magyar Szent Korona,** 2007



# KORONÁZÁSI PALÁST

## Kiemelt nemzeti érték

A koronázási palástot hazatérése után egy szakembergárda kutatta Nagy Katalin vezetésével a Nemzeti Múzeumban. Nevezett a műtárgyat 45 képmezőre osztotta; a meghatározások és fényképezés ennek megfelelően történt. A felvételekből 1 példány a Nemzeti Múzeumhoz került.

A kutatók szerint az 1031-ben készült palást állapota miatt újabb felvételek nem lehetségesek.

*A meglévő mintegy **120 felvételt** magas felbontásban kellene elkészíteni a Nemzeti Múzeum részére is.*

Eredeti fotók: 9 × 18 cm Ektachrome, 6 × 6 dia

### PUBLIKÁLVA

Bardoly (szerk.): **A magyar királyok koronázási palástja**,  
2002, Iparművészeti Múzeum Alapítványa

Bardoly (szerk.): **The Coronation Mantle of the Hungarian Kings**, 2003





## KÖZÉPKORI FALKÉPEK

A Corvina kiadó újonnan beszerezett Linhoff kamerájával került sor 1977-ben az egykori Magyarország legjelentősebb freskóinak, falképeinek lefényképezésére Radocsay Dénes professzor irányításával. A publikált könyv mint-egy 30 hely legjellemzőbb alkotásait ábrázolja színes felvételekkel. A nagy méretű képek digitalizálása egyet jelentene a 40 évvel ezelőtti állapotok rögzítésével a jövő számára.

Mivel a freskók megismételt fotózása rendszeresen folyamatban van, az egykori felvételeken látható állapotok összehasonlítása a freskók mai látványával művészettörténeti és állagmegőrzési szempontból sem lenne érdektelen.

*Felvételek száma: kb. 70 db*

### PUBLIKÁLVA

Radocsay Jenő: **Középkori falképek Magyarországon, 1977**



# TÖRTÉNELEM, KULTÚRTÖRTÉNET

Számos kutató tollából reprezentatív kiadvány született a **MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA** művészeti gyűjteményének legjelentősebb darabjairól. A képek mérete a könyv igényeihez igazodik. A teljes anyag (mintegy 250 és egyre növekvő számú felvétel) megérdemelné, hogy magas szintű technikával, nagy felbontásban, újra feldolgozásra kerüljön.

Egy sorozat a Tudományos Akadémia archívumában kerülne elhelyezésre magyar és angol nyelvű meghatározásokkal.

*Feldolgozásra javasolt felvétel: 300 db*

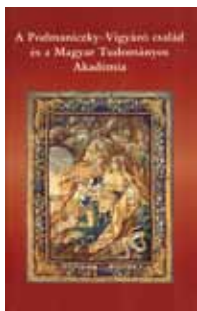
## PUBLIKÁLVA

Marosi Ernő: **A Magyar Tudományos Akadémia képzőművészeti kincsei**, magyar és angol nyelven



**GRÓF VIGYÁZÓ FERENC** (1874–1928), a Podmaniczky család leszármazottja örökös hiányában évszázadok alatt összegyűlt családi vagyonát a Tudományos Akadémiára hagyta: rákoskeresztúri birtokait, a kastélyt és gazdag gyűjteményét. Ez az adomány oldotta meg a Tudós Testület első világháború óta tartó pénzügyi gondjait. A gyűjtemény egy része a kastélyban megsemmisült. Az Akadémia épületébe átmentett műtárgyak eszmei értéke óriási.

*Feldolgozandó felvételek száma: 30 db*



**PUBLIKÁLVA**  
Marosi–Papp:  
**Podmaniczky-Vigyázó**  
**család és a Magyar**  
**Tudományos**  
**Akadémia, 2007**

Bemutatásra került a **MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA** tevékenységének helyet adó székházak, kutatóintézetek története, épületeik, szerepük az egykori és mai kutatásban.

*A mintegy **280 felvétel** az MTA archívumának fontos alapanyaga lehetne.*



**PUBLIKÁLVA**  
Papp: **Épített örökség a magyar tudomány**  
**szolgálatában, 2010**

A **MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁRAT** (19 előtt Magyar Országos Levéltár) Pecz Samu tervezte 1913-ban, az épület freskóit Dudits Antal készítette 1929-ig. A freskók történelmünk legdicsőbb pillanatait örökítik meg.

*130 felvétel*

A Levéltár több ezer darabos pecsétgyűjteményéről egy kiadvány született azon pecsétekkel, melyeken a királyok maguk is láthatók.

*Digitalizálásra méltó: 50 db*

#### PUBLIKÁLVA

Érszegi – Sölch: **Sigilla regum, Reges sigillorum**  
**Királyportrék a Magyar Országos Levéltár pecsétgyűjteményéből,**  
2001, több nyelven

Érszegi Géza: **Archivum regni, Regnum archivi**  
**A Magyar Országos Levéltár palotája,** 2006, három nyelven





## MAGYAROK

Balázs György történész reprezentatív könyvet állított össze a magyar történelem kezdetéről 1301-ig, az utolsó Árpád-házi király haláláig. A kötetet főként a történelmi archívumból kiemelt illusztrációk díszítik.

### PUBLIKÁLVA

Balázs György: **Magyarok. Egy európai nemzet születése**, 1990, több nyelv



## TIHANYI ALAPÍTÓLEVÉL

A kiadvány nem képanyaga, hanem tartalma miatt figyelemre méltó. Az I. András által kiadott, a bencés monostor birtokait felsoroló alapítási okmány latin szövegében már magyar szavak is megjelennek.

### PUBLIKÁLVA

**A Tihanyi Alapítólevél**, 1993, magyar, angol és német nyelven

## SZILVESZTER PÁPA EMLÉKTEMPLOMA

II. Szilveszter, a juhásztorok gyermekeként született első francia pápa 1000-ben koronát küldött első magyar királyunknak. A szülőfalujában, Saint Simonban emelt plébániatemplom számára Szinte Gábor festőművész mintegy 110 m<sup>2</sup>-es falképsorozatot készített, megjelenítve a nagyvonalú életpálya egyes állomásait és a korona-ajándékozást.



*Feldolgozásra javasolt felvétel: 30 db*

### PUBLIKÁLVA

**II. Szilveszter, a Tudós. Szinte Gábor falképei Saint-Simon templomában**, 2005

# EGYHÁZTÖRTÉNET

## A MAGYAROK NAGYASSZONYA KÁPOLNA A VATIKÁNBAN/ ORATORIUM MAGNAE DOMINAE HUNGARORUM ROMAE

II. János Pál 1980. október 8-án szentelte fel a kápolna oltárát. Az eseményen csak Szelényi Károly fényképezett, az MTI tőle vette át híradásaihoz a képeket.

A rendelkezésre álló anyag: előkészületek (Gerő László tevékenysége), a szentelés, szobrok (Amerigo Tot, Varga Imre) és a magyar szentek a kápolna oldalfalain.

*kb. 100 db analóg felvétel (részben pótolhatatlan, jelentős képek)*

### PUBLIKÁLVA

#### Oratorium Magnae Dominae Hungarorum Romae (A római Szent Péter bazilika Magyarok Nagyasszonya kápolnája), 1980



## JELENLÉTÜNK AZ ÖRÖK VÁROSBAN

2000-ben, Nemeskürty István támogatásával utazásra került sor Rómába Póczy Klára régész és Vladál Ágnes építész részvételével 1000 éves római múltunk felkutatására, lefényképezésére. Több hetes munkával sikerült a pápától kapott és István által továbbfejlesztett objektumok, intézmények helyének, emlékének dokumentálása, a zarándokház, az iskolák, a Santo Stefano Rotondo, a Magyar Akadémia és a Szent István Ház bemutatása. 1000 év óta mindegyik magyar intézmény működik Rómában, bár a viharos évszázadok során elkerültek eredeti helyükről.

Az út során a magyar kápolna minden részlete rögzítésre került.

*Az elkészült képanyag minden tekintetben hiánypótló, és jelentős értéket képvisel.*

*Felvételek száma: mintegy 500 db*

### PUBLIKÁLVA

Póczy (szerk.): **A magyarok ezer esztendeje Rómában, 2001**

Póczy (szerk.): **La presenza millenaria Ungherese a Róma, 2001**





# BAROKK MŰVÉSZET

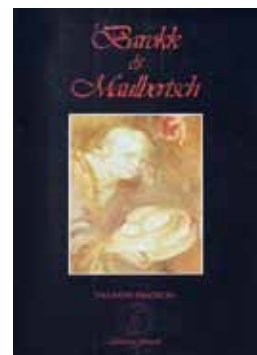
A BAROKK ÉVE alkalmából (1992) a székesfehérvári és a Heves megyei – egri barokk kiemelkedő műalkotásairól jelentek meg kiadványok:

Kovács: **A barokk Székesfehérvárott**, 1992, több nyelven  
Lengyel: **A barokk Eger és Heves megye**, 1992, több nyelven

Ugyancsak erre az alkalomra adta ki  
Pápa, Sümeg és Zirc önkormányzata Garas Klára és Jász Attila művét,

a **Barokk és Maulbertsch** című könyvet.

*Javasolt kép 150 db*



## F. A. MAULBERTSCH (1724–1796) ÉS KÖRE

A langenargeni (Németország) Maulbertsch-múzeum igazgatójával való kellemes munkakapcsolat révén igyekeztem minden, az országban fellelhető Maulbertsch-művet dokumentálni (Zirc, Sümeg, Székesfehérvár, Vác, Eger, Győr, Pápa). Ugyanez vonatkozott J. L. Kracker, M. Unterberger, F. Sigrist, illetve tanítványaik alkotásaira is.

*A rendelkezésre álló képanyag: kb. 200 db*

### PUBLIKÁLVA

**Franz Anton Maulbertsch und sein Kreis in Ungarn,**  
1984, Museum Langenargen

**A sümegi Maulbertsch-freskók,** 1998, magyar–német, 1 kötetben

Kovács: **Maulbertsch Székesfehérvárott,**  
2005, magyar-angol-német nyelven, 1 kötetben



## MATTHIAS BRAUN

A Tirolban született és Prágában letelepedett szobrász (1684–1738) tevékenysége Csehországhoz kötődik. Egyik jelentős műve a Károly-hídon álló Szent Luitgard-csoport. Különleges alkotásai a Spork gróf kuksi kertjében, a helyszínen faragott, a környezethez alkalmazkodó szobrok. Életműve bemutatását a Corvina kiadó „A művészet kiskönyvtára” sorozathoz rendelte meg.

*Feldolgozásra javasolva kb. 30 db kép*



**PUBLIKÁLVA**

Kovács Péter:

**Matthias Braun, 1986**

## SZÉKESFEHÉRVÁRI SEKRESTYE

Székesfehérvár barokk ciszterci templomának sekrestyéjében található Európa egyik legértékesebb rokokó templombútorzata. Hungeller János pálos szerzetes 1764–67 között faragta.

*Feldolgozásra javasolva 50 db kép*



**PUBLIKÁLVA**

Kovács Péter:

**Székesfehérvár rejtett  
kincse, 2001, több nyelven**



## FAZEKASMŰVÉSZET, KERÁMIAMŰVÉSZET

**KRESZ MÁRIA**, a Néprajzi Múzeum tudományos munkatársa közel 4 évtizedes munkával gyarapította a múzeum népi kerámiaállományát, s a szakirodalomban mindaddig hiányzó alapművet állított össze a témában. A tárgyak keletkezési helyszíneinek kutatásaiba engem is bevont, s a Corvinánál megjelent könyvéhez mintegy 400 felvételt készítettünk közösen. Ezekből több mint 300 a könyvbe is bekerült. A 10 fő tájegységhez kötődő stílusjegyek technikai jellemzőinek, a színeknek és esztétikai sajátosságoknak az ismertetése során a magyar fazekasság kultúrtörténete tárul elénk.

*Feldolgozásra váró felvételek mennyisége: 500 db*

**GORKA GÉZA** a XX. századi Magyarország egyik legnagyobb kerámiaművésze.

*Mintegy **250** műalkotása megérdemelne egy komoly feldolgozást a jövő számára.*

### PUBLIKÁLVA

Kresz Mária: **A magyar fazekasművészet**, 1991  
Gorka Livia – Csenkey Éva – Szabó Lilla: **Gorka Géza 1894–1971**,  
1994, magyar és angol nyelven



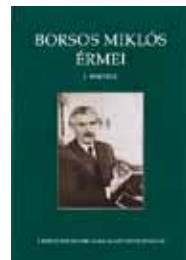
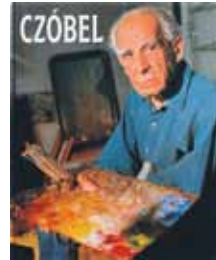
# MŰVÉSZET

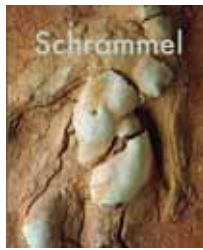
A Corvina kiadó célzott programjának megfelelően már a 70-es években megkezdte a kortárs magyar művészet bemutatását. Úttörő munka volt az akkor még elrejtett orosz avantgard felkutatása és publikálása. Körner Éva művészettörténésszel személyesen rögzítettük Moszkvában Tatlin és Rodcsenko hagyatékát. Azóta ezek szétszóródtak a világban.

A változás után számos művész keresett meg műveinek fényképezésével, kiadásával. A keletkezett képanyag értékes kortárs-archívum. Megőrzésük, feldolgozásuk a jövő szempontjából nem lenne közömbös.

*Felvételek száma: mintegy 3000 db*

## MEGJELENT KIADVÁNYOK





## VÁSÁRCSARNOKOK

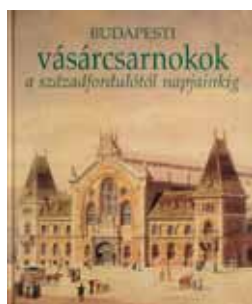
A Központi vásárcsarnok helyreállítása kapcsán került sor a Magyarországon szerencsés módon megmaradt 6 budapesti vásárcsarnok bemutatására. A kötetek részletesen ismertetik a csarnokok létrehozását, korabeli tervek, összehasonlító dokumentumok és fotók segítségével illusztrálják azok egyedülálló építészeti megoldásait (szerkezeti felépítés, díszítőelemek stb.).

*Jelentős felvételek száma: 250 db*

## PUBLIKÁLVA

Nagy: **Budapesti vásárcsarnokok a századfordulótól napjainkig**,  
1997, 2002, 2005, több nyelven

Nagy: **Budapesti Központi Vásárcsarnok**, 2015, több nyelven



## KERTVÁROS-ÉPÍTÉSZET

A strasbourgi egyetem kutatói programja keretében (Stéphane Jonas és Nagy Gergely vezetésével) került sor a magyar kertvárosok és a strasbourgi Stockfeld telep építészetének feldolgozására. Ismeretes, hogy a budapesti Wekerle-telep Európa első teljesen megépített munkástelepülése az angol kertvárosok után. A strasbourgi kertváros időben néhány évvel követte a magyart. Egy ösztöndíj keretében Nagy Gergely és Szelényi Károly ellátogatott azokba az angol kertvárosokba, melyekben Wekerle miniszter és Koós Károly is megfordulhatott.

*Jelentős felvételek: 200 db*

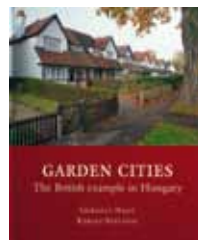
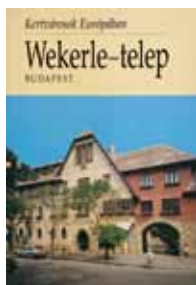
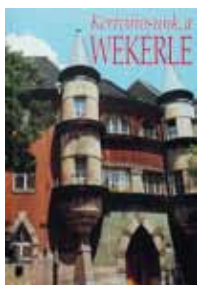
### PUBLIKÁLVA

Nagy: **Kertvárosunk, a Wekerle**, 1994, 1999

Jonas, Stéphane: **Cités-Jardins de l'Europe – Le Faubourg-Jardin du Stockfeld à Strasbourg**, 1997

Nagy: **Európai kertvárosok – Wekerle-telep**, 1997, több nyelven

Nagy: **Kertváros-építészet. Az angol példa Magyarországon**, 2008, magyar és angol nyelven





# IPARTÖRTÉNET, TÁRGYKULTÚRA

## HEREND PORCELÁNműVÉSZETE

Az 1826-ban Stingl Vince által alapított fajansz- és kőedénygyárat 1839-ben Fischer Mór porcelánüzemmé alakította, amely ma egyike a csekély számban fennmaradt porcelánmanufaktúrának a világon.

Termékeik olyan híres személyiségekhez köthetők, mint Viktória királynő (Victoria dekor), Sisi, Erzsébet királyné (Gödöllői készlet), Alexander Humbold vagy a Rothschild család.

A Manufaktúrával való több évtizedes folyamatos kapcsolatom során a teljes terméksor és még a hamisítványok is rögzítésre kerültek. A fotókból több nyelven, könyv született.

2019-ben úgy döntöttem, hogy a mintegy 450 témát tartalmazó analóg archívumomat a Manufaktúrának ajándékozom. Ez a sorozat a digitális technika előre nem látható problémáit kiküszöbölendő biztos alapot szolgáltat a minőségi megjelenítés megtartásához.

### PUBLIKÁLVA

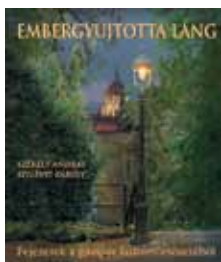
**Élő manufaktúra a XX. században, 1992-től, több nyelven**  
**Virágzó manufaktúra az ezredfordulón, 2002-től, több nyelven**



## A GÁZGYÁRTÁS TÖRTÉNETE

A magyar gázgyártás 150. évfordulóján, a Gázművek megrendelésére született ez a kiadvány. Az 1800-as évek elején Angliában megindult gázzal történő közvilágításra Széchenyi István már 1815-ben felfigyelt. Az első utcai gázlámpák 1856-ban jelentek meg Budapest utcáin. Utódjaik még ma is fellelhetők a városban. A kiadott könyv elmeséli a gázszolgáltatás előtti időszak problémáit, a hazai gázgyártás, gázvilágítás történetét, a gázkészülékek fejlődését, s elvisz a beltéri gázlámpák világába is.

*Feldolgozandó képek: 40 db*



**PUBLIKÁLVA**

Székely András:  
**Embergújtotta láng  
– Jelenetek a gázipar  
kultúrtörténetéből, 2009**

## ZSIDÓ TÁRGYAK

A zsidó vallási (zsinagógai, lakásdíszítő és használati) tárgyak a magyar művészettörténet szervei részei. Többségük igen magas művészi fokon készült alkotás. Hazai alkotóiknak köszönhetően motívumaikban sok sajátos magyar, sőt néprajzi elemet is hordoznak. A kiadott könyv a hagyományos zsidó családi otthonokban szokásos és fellelhető tárgyakat mutatja be.



*Feldolgozandó képek: 50 db*

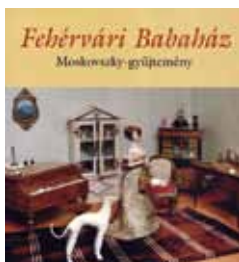
**PUBLIKÁLVA**

Raj Tamás: **Zsidó tárgyak művészete, 2002**

## BABAGYŰJEMÉNY

Dr. Moskovszky Éva művészettörténész és édesanyja, Auer Erzsébet 70 évi munkával állította össze több ezer miniatűr játékszerből, babákból, apró berendezési tárgyakkal álló együttesét, melyet Székesfehérvárnak ajándékozott. A gyűjtemény a 18. századtól a 20. század elejéig mutatja be a játékkultúrán túl a magyar és külföldi lakáskultúrát, életmódot, ruha- és hajviseletet. Illyés Endréné múzeumi restaurátornak nagy szerepe volt a gyűjtőkkel való kapcsolattartásban és az anyag esztétikus elrendezésében.

*Digitalizálandó felvételek: 100 db*



**PUBLIKÁLVA**  
**Fehérvári Babaház**  
**Moskovszky-gyűjtemény,**  
2007



## BABÁK NÉPI VISELETBEN

Gámán-Morvay Katalin több évtized alatt hozta létre mintegy 200 tagból álló magyar és különféle nemzetiségű babákból álló gyűjteményét. Egy kis kötet magyar népviseletű babákat mutat be.

*Feldolgozandó képek: 20 db*



**PUBLIKÁLVA**  
Gámán-Morvay Katalin: **Babák magyar népi viseletben,**  
2016, nyolc nyelven

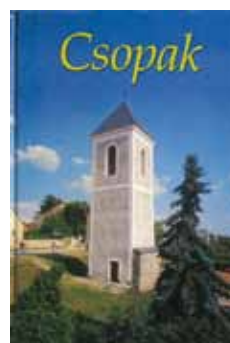
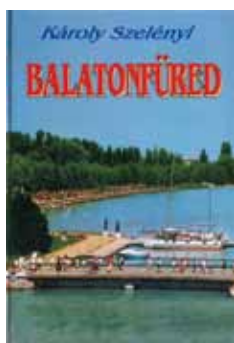
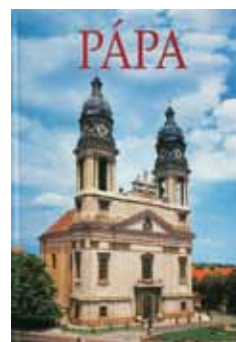
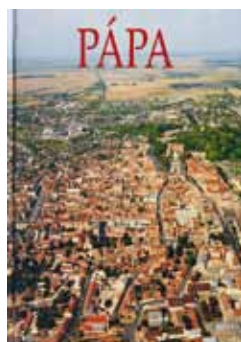
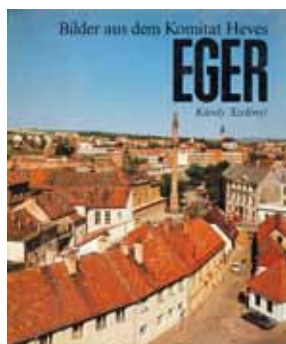
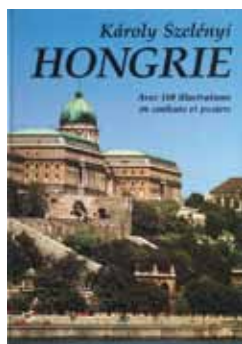
## VÁROSALBUMOK

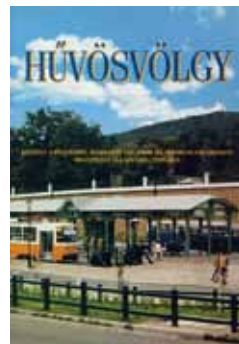
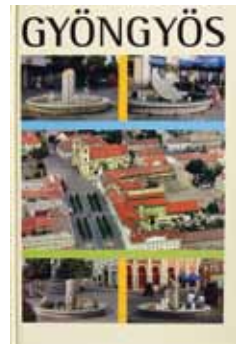
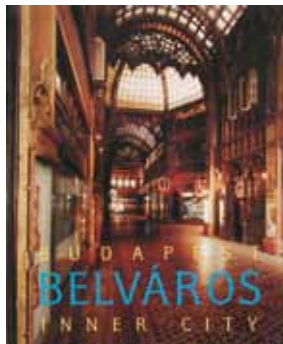
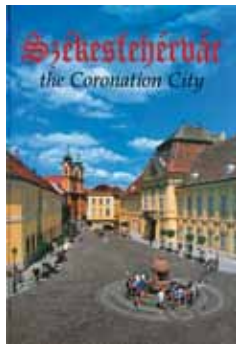
A mintegy 35 éven keresztül, a városok megbízásából készült kötetek a korabeli városképet, életformát, a legfontosabb létesítményeket és kulturális, múzeumi emlékeket mutatják be. Az utánnymások követik a változásokat. A fotóanyaga idővel helytörténeti szempontból is érdekes lehet. A kiadott könyvek eredeti fotói, a fel nem dolgozottakkal együtt, analóg formában (diák és negák) állnak rendelkezésre.

*Feldolgozandó felvételek: kb. 100–150 db könyvenként*

### PUBLIKÁLVA

- Tüskés: **Pécs és Baranya**, 1985, 1992, több nyelven  
Lázár – Székely: **Magyarország**, 1986, 1988, 2005, több nyelven  
**Ungarn mit 160 Bildern**, 1986, 1988, 1991, 6 nyelven  
Lázár: **Eger – Hevesi képek**, 1987, 1994, 2000, több nyelven  
Székely: **Budapest bölcsője**, 1988  
Ilon – Nádasdy – Heitler: **Pápa**, 1993, 2001  
Bodosi: **Balatonfüred**, 1995, több nyelven  
Hudi – Dercsényi – Praznovszky – Patka: **Veszprém**,  
1996, 1997, 2000, több nyelven  
**Csopak**, 1996  
Raj Tamás: **The Sights of Jewish Budapest**, 2007  
Kovács: **Székesfehérvár, a koronázóváros**, 1999, 2001, több nyelven  
(hollandul is)  
Tilhof: **Ajka**, 2000, 2008  
Feledy – Nagy – Póczy: **Budapest Belváros**, 2000, magy.-ang. 1 kötetben  
Fűkőh – Rákócziné: **Gyöngyös**  
Gál: **Gyöngyös városkalauz**, 2005, magy.-ném.-ang. 1 kötetben  
Nagy: **Hűvösvölgy**, 2008  
Szatmári – Nagy: **Magyarlóna református temploma és temetője**, 2010  
Nagy: **A Kálvin téri református templom és kriptája**, 2014  
Palágyi: **Balatonfüred római kori temetői és sírjai**, 2017  
Palágyi: **Római villák** (előkészületen)





Első saját albumom a Balaton környékét dolgozta fel, melynek fotóanyagát Keresztury Dezső versei kísérték (1978). A következő kötet Tokajt és Sárospatakat mutatta be. A 90-es években Somogyi Győző kalauzolásával a Káli-medence elbújt falvait, jellemző építészetét és táji változatosságát örökítettük meg.

A rendszerváltás után felvirágzott borkultúra számos borvidék arculatára pozitívan hatott. A megújult pincék, új borfajták a gasztronómiai ízlés jelentős fejlődését eredményezték. A mintegy 20 évvel ezelőtt készített egri és mátraaljai borkönyvek szereplői az első generáció tagjai, a velük kapcsolatos képek már archív anyagnak számítanak.

*Megőrzésre érdemes felvételek: könyvenként kb. 150 db*

### PUBLIKÁLVA

Keresztury – Szelényi: **Balaton – táj változó fényben**, 1978

Lázár István: **Tokaj – táj változó fényben**, 1982

Somogyi Győző: **Káli-medence**, három nyelven

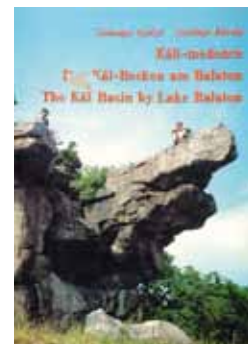
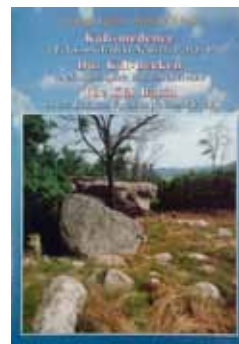
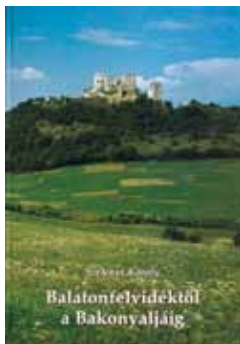
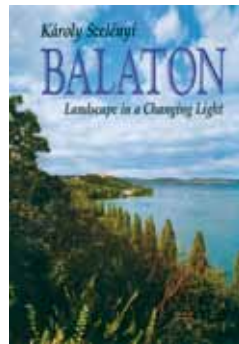
Vida Mária: **Fürdők Magyarországon**, 1992

Csizmadia László: **Egri borok könyve**, 1997

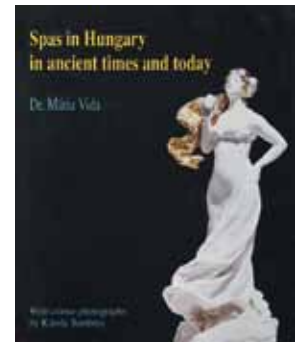
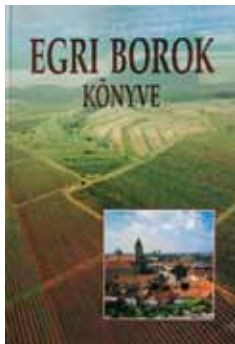
Csizmadia László: **Mátraaljai borok könyve**, 2001

Pálosné – Kovács: **Palócföld ételei, Mátraalja borai**, 2004

Földessy Mariann: **Mátra**, 2007







## IZRAEL, A SZENTFÖLD

Egy izraeli kiállítási meghívás kapcsán kerültem az országba a 80-as években. Az esemény kapcsán több érdekes személyiséggel ismerkedtem össze, s ezek közül Keller Tibor tanár-fotográfus volt az, akivel és családjával mély baráti kapcsolatot alakítottam ki. Meghívásukra több alkalommal utaztam ki az országba, és segítségükkel a kereszténység és a zsidó történelem szempontjából szinte minden fontos objektumot felkerestem és megörökítettem. Lefényképeztem az országban működött magyar művészek (pl. Muzsinszki Nagy Endre) műveit is. A tájba illeszkedő történelmi létesítmények látványa megkapó és egyedülálló élmény. Úgy érzem, sikerült a hely szellemét megtalálnom a múlt idézésében.

Utazásaim során beleláttam a zsidó mindennapi életbe (piacok, egyházi események), a jemeniták, a Jemenből áttelepített zsidó törzsek hagyományőrző életébe, és természetesen a keresztény és arab mindennapokba is.

Évekkel ezelőtt kiállítást rendeztem a Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeumban, amelynek legfontosabb tapasztalata az volt, hogy az Izraelt megjárta hívő közönség mély vonzalmat érez a Szentföld üzenete iránt.

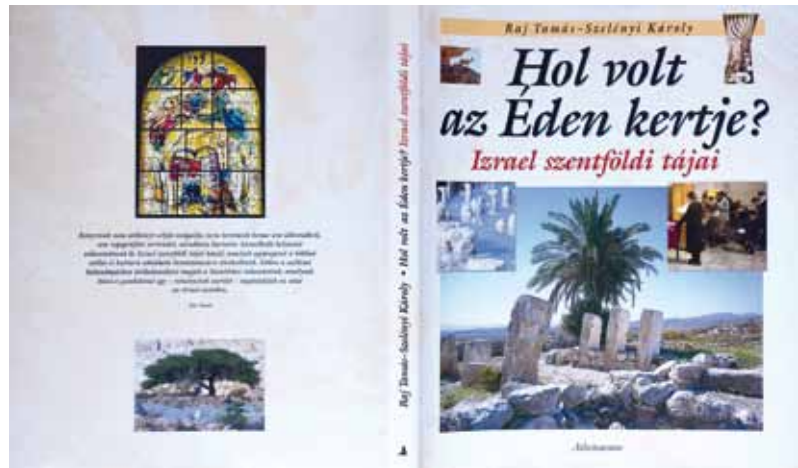
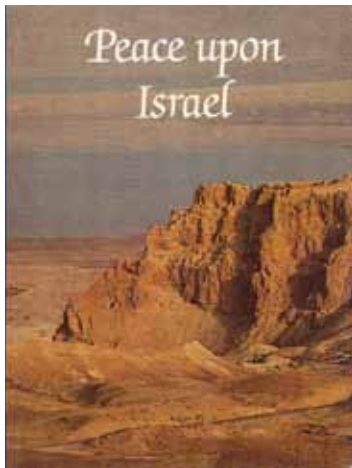
*Érdemes lenne kiállítások, ismeretterjesztő világi és egyházi kiadványok számára az anyagot digitálisan feldolgozni, magyar és angol szövegekkel ellátni.*

*Feldolgozandó témák: mintegy 2.000 db*

### PUBLIKÁLVA

Raj – Szelényi: **Békét Izraelnek** (mini)

Raj: **Hol volt az Éden kertje? Izrael szentföldi tájai**, 2004



Külföldi városokról készített könyveim részben megbízásra, részben magánkezdeményezésre születtek.

A német-osztrák Schroll kiadó 1978-ban bízott meg **MOSZKVA ÉS KÖRNYÉKE** értékeinek megörökítésére. A (meg nem valósult) olimpiára felkészült város restaurált templomaival, épületeivel elegáns benyomást keltett.

Amerikai útjaim során készítettem el a **NEW YORK-RÓL ÉS CHICAGÓRÓL** szóló minikönyveket. A Chicago kiadványt megvásárolta a város építészeti kamarája. Veszprém és a Ruhr-vidéki **BOTTROP** város 90-es években kötött testvérvárosi kapcsolatot. Bottrop többször meghívott magyar vonatkozású kiállítások rendezésére, majd megbízott a város arculatát bemutató minikönyv összeállításával. Az a megtiszteltetés is ért, hogy a német Eulen Verlag a város híres szülöttét, a Bajor Állami Színház főintendánsát, August Everdinget ismertető sorozatában („Egészen személyesen”) én kísérhettem végig e jelentős személyiséget élete jelentős városi állomásain, s örökíthettem meg találkozásait a régi helyekkel.

A várossal kialakult több évtizedes kapcsolat eredményeként az elmúlt 30 évben készített fotóimat a városi archívumnak ajándékoztam.

Bécs 19. kerületének műemléki felügyelőjével, Ulrika Planner-Steinerrel együtt készült el a **GRINZING** című kiadvány, amely a kerület építészeti, kulturális, kultúrtörténeti nevezetességeit kíséri végig.

**AHOL A MADÁR SEM, CSAK AZ ÁLMOK JÁRNAK – VERSFÉLÉK A MAGYAR ALFÖLDRŐL** című kötet magyar és német nyelven a német Dörner kiadóval együtt került kiadásra. Szerzője, Rüdiger Kolb tudományos munkatárs és lírikus a 90-es években egy házat vásárolt Tiszanánán, ahol minden évben nyarait töltötte. Az alföldi táj, a Tisza sokszínűsége, a természet és az élővilág varázsa versírásra ösztönözte. A verseket hangulatos képek kísérik.

## PUBLIKÁLVA

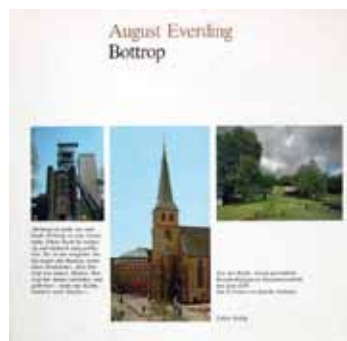
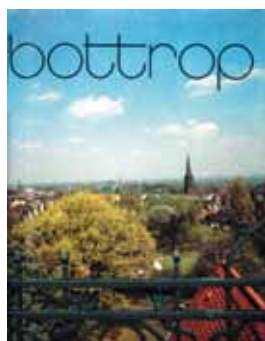
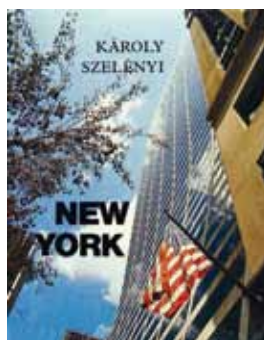
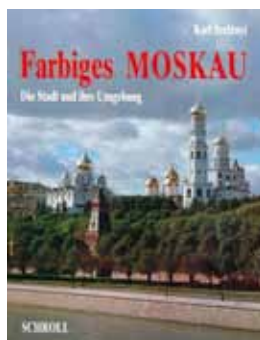
Székely András: **Farbiges Moskau**, 1980

Ulrike Planner-Steiner: **Grinzing**, 1985

Szántó Tibor: **New York**, 1992; André Gabor: **Chicago**, 1994

Ulrich Schumacher: **Bottrop**, 1985; August Everding: **Bottrop**, 1990

Rüdiger Kolb: **Ahol a madár sem, csak az álmok járnak**, 2018



## FOTÓELMÉLETI ÖNÁLLÓ ALBUMOK

A Corvina kiadó 1977-ben megbízott egy kis kiadvány megírásával, amely a „MŰHELYTITKOK” sorozat tagjaként a fotózás alapjaiba vezette be a fiatal olvasókat.



### PUBLIKÁLVA

Szelényi Károly: **A fényképezés, 1977**

### SZÍNTANI ISMERETEK

A Moholy-Nagy Egyetem elődjénél, az Iparművészeti Főiskolán végzett oktatói munkám alapján és a tényleges fotótevékenység révén szerzett tapasztalatok birtokában 20 évvel ezelőtt elhatároztam, hogy vizuális atlaszokat állítok össze a fénytan, a térábrázolás és a színtan ismereteiből. Az volt a célom, hogy a digitális képalkotás és -rögzítés korában felhívjam a figyelmet az örök érvényű törvényszerűségek jelentőségére.

2012-re készült el a színtan kérdéseivel foglalkozó könyvem „**SZÍNEK. A FÉNY TETTEI ÉS SZENVEDÉSEI. GOETHE SZÍNTANA A MINDENNAPOKBAN**” címmel. Maga a cím a költőfejedlem, Goethe szavai idézi, aki szerint a színek a fény és a sötétség találkozásakor, látószervünkben keletkeznek. Kevesen tudják, és ismerik el, hogy ő alkotta meg a színek hat alapszínét. Ő fektette le a pszichológiai színtan alapjait. Könyvemben végigkísérem kísérleteit, felvételekkel bizonyítom tételeit. A színtan ma is érvényes törvényszerűségeit e célra készített fotókkal illusztrálom. A könyv német kiadását a lipcsei Seemann kiadó forgalmazza.

*Archiválásra javasolt felvételek száma: 100 db*



## PUBLIKÁLVA

Szelényi: **Színek. A fény tettei és szenvedései.**  
**Goethe színtana a mindennapokban, 2012**

Szelényi: **Farben. Die Taten des Lichts.**  
**Goethes Farbenlehre im Alltag, 2012. Seemann Vlg., Lipcse**

# Életrajz

Szelényi Károly 1943-ban született Budapesten. Már tizenhárom évesen díjat nyert egy ifjúsági fotókiállításon. A műtárgyfényképezés fogásait a Magyar Nemzeti Galériában működő Petrás Istvánnál, a Petzval-díjas Berty Imrénél, a társadalmi kérdéseket vizsgáló felvételeiről híres „szociofotós” Kálmán Katánál sajátíthatta el. Pályáját ebben a fényképezési műfajban kezdte, elsősorban művészeti könyvek illusztrátoraként. A Corvina Kiadó nagy ívű művészeti programjának köszönhetően 20 év fotóanyaga átfogja a múzeumi műkincsek, egyházi és világi épületek, népművészeti alkotások csaknem teljes palettáját. 1966-tól a nyolcvanas évek közepéig volt Szelényi Károly a Corvina Kiadó munkatársa, később pedig a Kossuth Nyomdáé, illetve a nyomdán belül alakult kiadóé (Officina Nova). 1985-től az F. Szelényi Ház, Veszprém, majd a Magyar Képek Kiadó művészeti vezetője. 1970 és 1986 között tanársegédként fotóművészetet tanított a Moholy-Nagy László Egyetem elődjén, a Magyar Iparművészeti Főiskolán.

Első önálló fotóalbuma Balaton és vidéke – Táj változó fényben címmel, Keresztury Dezső verseivel, Közép-Európa legnagyobb tavának eltűnőfélben levő hangulatát ragadja meg a táj és az ember alkotta környezet összhangjában (1978). Ezt számos városportré, illetve magyar tájegységeket bemutató fotóalbum követte hasonló felfogásban. A lefotózott városok sora Pápától Veszprémen, Balatonfüreden, Székesfehérváron, Pécsen, a budapesti Belvároson keresztül Gyöngyösig, Egerig, sőt, Kárpátaljáig terjed.

Kultúrtörténeti, tudományos értéket képviselnek a Magyar Tudományos Akadémia kincseit és épületeit, az Országos Levéltár híres freskóit, Herend porcelánművészetét bemutató albumok, melyeket a témák tudós ismerőivel közösen készített. Jelentős részük nem csupán magyarul, hanem németül, angolul, franciául, olaszul és több más nyelven megjelent.

A koronázási jelvények 1978-ban történő hazatérése után, a Koronabizottság megbízásából, több száz fotóban örökítette meg a Szent Koronát, a koronázási palástot és a többi koronázási jelvényt.



Az elmúlt 20 évben intenzíven foglalkozik a színtan kutatásával. 2012-ben megjelentette a „Színek. A fény tettei és szenvedései. Goethe színtana a mindennapokban” című könyvét, melynek szövegét saját fotói kísérik. (Németül a lipcsei Seemann kiadó terjeszti.) A könyv a színtan legfontosabb kutatóit és elméleteit ismerteti, s különleges figyelmet szentel J. W. Goethe zsenialitásának, akinek érdemeit a mai napig nem ismeri el a tudományos kutatás. Szelényi színtani kísérleteinek a budapesti Nagyvásárcsarnok a Hungaricum utcában „Szín – Tér” névvel adott helyet, ahol Goethe prizmája és egy óriási tojás segítségével a színtan rejtelseibe avatódik be a látogató. Tagja a Művészeti Alapnak/MAOE-nak és a Magyar Fotóművészek Szövetségének, valamint az MTA Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémiának.

#### KITÜNTETÉSEI

Magyar Köztársasági Érdemrend Arany Érdemkeresztje (1993)

Veszprém megye érdemkeresztje (1995)

Veszprém város Gizella-díja (1998)

Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje (2003)

(első sorban műtárgy és tájképet megjelenítő fotóművészeti munkásságáért, oktató-nevelő tevékenysége elismeréseként)

Eger város Pro Agria díja (2007)

Székesfehérvár tiszteletbeli polgára (2008)

Budapestért-díj (2010)

A Magyar Tervezőgrafikusok és Tipográfusok Társasága a Goethe emlékévé pályázatára benyújtott műveiért a társaság különdíját adományozta (2010)

A Magyar Örökség-díj (2013)

A Magyar Fotografusok Szövetségének Életmű-díja (2019)

## *Vélemények képeiről, könyveiről*

A táj lelke csak a megfelelő helyről bontakozik ki és a világítás sokféle lehetőséget ad, de meg kell találni a legalkalmasabbat. És sokszor éppen a legegyszerűbb a legszebb, a legjellegzetesebb. Szelényi Károly fotóinak éppen ez a varázsa. Egyszerű, ahol az egyszerűség éppen a legkifejezőbb. De tud összefogottan komponálni, több motívumot képpé kovácsolni. Ha kell, különleges effektusokat felsorakoztatni. Szelényi Károlynak olyannyira birtokában van a színes technika, hogy kedvére játszik vele. Őt mint kiváló műtárgyfotóst ismertük meg, aki szinte életre keltette a holt anyagot. Most úgy érezte, ki kell lépnie a szabad ég alá és a műtárgyakat a szabadban keresni meg, a tájjal egybehangolva.

*KÁLMÁN KATA A „BALATONFELVIDÉK” KIÁLLÍTÁS ELÉ (1976)*

Táj változó fényben – ez a téma áll a korábban kiváló műtárgyfotósként megismert művész újabb alkotói tevékenységének középpontjában. Képein a fény változásai, tájalakító és képformáló hatása foglalkoztatja. Az atmoszféra változásai átformálják a tájat, megváltoztatják a formák, színek dimenzióit. A színes technika tökéletesedése és elterjedése a fényvel és színnel való képírás egyre bővülő, változatos lehetőségeit kínálja annak, aki ismeri a mesterséget, és aki tudja képben látni, képpé formálni mindazt, amit számára egy vidék jelent. A Szelényi alkotta Balaton-kép időtlen, harmonikus természeti tájat állít elénk. A táj jellegéből adódóan, ahogy Szelényi azt láttatni akarja és tudja velünk – az összkép festői lesz.

*GOPCSA KATALIN MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ (1979)*

Szelényi Károly a magyar fotográfia egyik kiemelkedő személyisége. Egyike azon keveseknek, akik az öncélú, művészi megjelenítés helyett alázattal a helyszínt, a művet, a tárgyat szolgálják. Így érte el, hogy talán leghitelesebb tolmácsolója lett a történelmi múlt tárgyi és műemléki emlékeinek.

*KOVÁCS PÉTER MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ (1995)*

Szelényi Károly a végtelent és a csöndet fotózza a meséken inneni és túli világból – szellemi útravalónkul – fénypogácsákat szaggató lencséjével...

A tartalmukban is leírható, megnevesített képek a végtelennel és a teremtés pillanatának áhítatával, vagyis az örökkévalóság rebbenékeny érzetével lepnek meg bennünket.

Azt szeretnénk, ha képein áttetszenénk mi is, ha részei lennénk annak a teljességnek, amelynek metszetein mi is kirajzolódhatunk – fényből, árnyékból.

Azt szeretnénk, ha képei a mi fényeinken és árnyékainkon is áttetszenének, hogy lelke lehessünk... a magyar tájnak.

*KOVÁCS ISTVÁN ÍRÓ, KÖLTŐ: A MAGYAR TÁJ LELKE*

A Szent korona és a koronázási jelvények hazatérte 20. évfordulóján Szelényi Károly fotóművész fotóival új, reprezentatív album örökíti meg a koronázási jelvények és a magyar koronázások történetét, mutatja be a világon egyedülállóan tárgyiasult szellemiségét.

*GÖNCZ ÁRPÁD, A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE  
BUDAPEST, 1997. NOVEMBER*

## *Vélemények a „Színek. A fény tettei és szenvedései” című könyvvel kapcsolatban*

Szelényivel való több évtizedes ismeretsége révén már korábban meggyőződött arról, hogy a fotográfus több annál, mint egy reprodukciós készülék emberi kioldója. Ahogy állításai igazolására felvonultatja gazdag alkotómunkájának dokumentumait, bebizonyítja azt, amit művészek, művészettörténészek hangsúlyoznak: a műalkotás egy kettős fénytörés eredménye, amely egyrészt a látás folyamatában, másrészt a visszaadásban jelenik meg. A könyv nagy érdeme, hogy a színtan nagyjainak felsorakoztatása mellett Kner Imre nyomdász és tipografus szinte elfelejtett színesztétikájának és színelméleteinek figyelmet szentel. Marosi professzor véleménye szerint Szelényi kísérletei több művészettörténeti fogalom megítélésében (kolorizmus, fény-árnyék-jelenségek, utóképek stb.) hasznosíthatóak lesznek.

*DR. MAROSI ERNŐ, AZ MTA RENDES TAGJA, MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ*

Szelényi sokat mesélt munkájáról; prizmákról, tojásról, reflexekről, színskáláról, Goethéről. Sokat kísérletezett, létrehozott egy sajátos színtárcsát, amellyel a színek természetéről sok mindent lehet megtudni. Könyve tudományos igényű, és ezzel együtt a felfedezés szórakoztatását tudja nyújtani. Szelényi Károlynak azért sikerült mindez, mert elsőrendű fényképész és a képlátása teszi mindezt szemléletessé és izgalmassá. Egy egészen fantasztikus könyv született.

*MEGYIK JÁNOS KÉPZŐMŰVÉSZ*

Az Akadémia Goethe-gyűjteménye Európa 4. legnagyobb különgyűjteménye mintegy 4000 tétellel. A gyűjteményt az 1818-ban született Elischer Boldizsár eperjesi ügyvédnek köszönheti a könyvtár. Szelényi Károly lehetőséget kapott arra, hogy Goethe színtanának értékes illusztrációit lefényképezhesse és azokat saját kísérleteivel kiegészítve bebizonyítsa a költő igazát.

*DR. BABUS ANTAL, AZ MTA KÖNYVTÁRÁNAK IGAZGATÓJA*

Goethe prizmáján keresztül történő elragadóan komoly szín-játék ily módon történő bemutatása már régóta váratott magára. Szelényi ezt megtette, és köszönet érte.

Az általa lencsevégre vett műemlékek, egyházi és polgári épületek, tájak és események művészfotóinak telitalálatszerű beépítése a szín- és fénytan e sajátos feldolgozásába és a lényegláttató „modellező” TOJÁS felvételek e speciális „virtuális atlasz” kétfonatú gerincvezetéke.

*HORVÁTH DÉNES FESTŐMŰVÉSZ*

A színvilág rendszerének és összefüggéseinek a bemutatására vállalkozott az eddig fotósként ismert Szelényi Károly. Goethe elfeledett színtanát újra felfedezve, az eddig ismeretlen FÉNY-képezés segítségével sikerült szemléletesen bizonyítania és láttatnia a színvilágban uralkodó rendet. Egy új világot tárt fel, ahol megismerhetjük a színek lehetőségeit, törvényszerűségeit. Látni tanít a könyv, tudatosítja a megfogalmazhatatlan és érthetetlen természetet. Ha értjük, amit látunk, mélyebb összefüggésekre is rácsodálkozhatunk, az okos látás a gondolatokat is másképp vezérli. Ezt a tudást adja a könyv.

*NAGY GERGELY ÉPÍTÉSZ, AZ ICOMOS ELNÖKE*

Szelényi választott témája, a színtan óriási terület. Valószínűleg érezte ennek szinte megragadhatatlan, hatalmas voltát, ezért egyetlen szerzőre, Goethe-re koncentrált. Ezt jól tette, de igazán áttekinthetővé azáltal lett a mű, hogy bemutatta a Goethe előtti és Goethe utáni tudósok állításait, hasonlóságait s különbözőségeit is. Ezáltal jelentős történelmi keretbe került a főszereplő, akire így már lehetett fókuszálni. Kérdés, hogy mivel, mi által?

A kötet egyik erénye a komplexitása. A mű jórészt nyilván tudományos. De a színelmélet összetettségéből következően – mint egy szendvicsen – egymást fedik a fizikai, a kémiai, a történelmi és művészettörténelmi diszciplínák rétegei. Nem véletlen, hogy a könyv lektorai között szerepel az említett tudományokon kívül a néprajz, az optika és a teológia tudósa is.

*DEME TAMÁS TÖRTÉNÉSZ*

Szelényi a fénytán goethei „geocentrikus világképét” igazolja új könyvében, lenyűgöző szakmai tudással, de mindenféle tudományoskodást mellőzve, hiszen a képei tesznek tanúságot, azok beszélnek. A tojásban megtalálta azt a formát, amellyel tökéletesen demonstrálni tudja a „fény tetteit és szenvedéseit”: a különböző színkeveredéseket, kontrasztokat, tónusokat, telítettséget. A fotóművész az olvasót aktívan bevonja a kísérletezésbe: a könyvhöz tartozó egyszerű és praktikus, kivehető színtárcsa segítségével maga is játszhat a színekkel. Ez a könyv még azok számára is érdekes élmény lesz, akiket fikarcnyit sem érdekel Goethe színtana, „csak” a színek játékát szeretnék élvezni. Ugyanakkor kötelezően oda kellene kerülnie minden fényképész, képzőművész és építész polcára. De nem csak az övékére: divat- és öltözképtervezők, kirakatrendezők, reklámszakemberek is nagy haszonnal forgathatják. Szakkönyv, de nem a hagyományos értelemben, hanem abban, hogy tanít – tudatosabban látni és bánni a színekkel.

*NÉMETH ZSOLT A FIZIKA TUDOMÁNY KANDIDÁTUSA*

Egyszer végigolvastam a „Fény tettei és szenvedései”-t, és ez nem volt az utolsó alkalom. Nem tudom, mi ragadott meg engem jobban: a szellemi anyag gazdagsága, a pedagógiailag ügyes ábrázolás vagy az éppenséggel csodálatos képanyag, amely lehetővé teszi gondolatainak képi követését is. Szakmai határok éppen úgy nem léteznek Szelényi számára, mint műfaji határok. Nagy köszönettel munkájáért és ezért a szép ajándékért.

*LUTZ HEUSINGER A FOTO MARBURG FOTÓARCHÍVUM EGYKORI IGAZGATÓJA*

Gyakorló egyetemi tanárként üdvözli a könyvet, amely a hétköznapi jelenségek bemutatásán keresztül hívja fel a figyelmet az érzékelés fontosságára, a színek létezésének örömeire. Szerinte igen fontos, hogy a színeket nem egy tudati szinten megrekedve, hanem folyamatukban, állandó változásukban lássuk, ami tulajdonképpen eléggé fárasztó. Szelényi nagy érdeme, hogy ebben a pedagógiai szempontból hiánypótló munkában, kamerája segítségével, a mindennapi jelenségeken, érzéki csalódásokon, a szíkontrasztok működésén keresztül mutat rá a színlátás relativitására, az emberi színészlelés pszichológiai tényezőire.

*MAURER DÓRA FESTŐMŰVÉSZ, A SZÉCHENYI MŰVÉSZETI AKADÉMIA TAGJA*